

Balaton-felvidéki Kultúrtáj – A Világörökségi cím megszerzésének aktualitásai

Sándor Péter – A Balaton Világörökségéért Alapítvány

Balatonfüred, 2026. június 9.

- Mi a Világörökség?
- Világörökség Egyezmény - felvételi folyamat
- Balaton-felvidéki kultúrtáj (BFK) státusza – ütemezett felterjesztés
- BFK világörökségi koncepciójának felülvizsgálata
- Világörökségi cím: esélyek, lehetőségek

Mi a Világörökség?

A Világörökségi listára kiemelkedő és egyetemes értéket képviselő kulturális és természeti örökségi helyszínek kerülhetnek fel, amelyek nem csak egy ország, hanem az egész emberiség számára kiemelkedő jelentőséggel bírnak

Azért jött létre, hogy az emberiség megóvja a különleges természeti és kulturális kincseit a jövő generációk számára

Világörökség Egyezmény

- 1972 - UNESCO kihirdetette a világ kulturális és természeti örökségének védelméről szóló egyezményt
- A Világörökség Egyezményt eddig 196 ország írta alá. Ezek közül 171 területén található 1248 Világörökség helyszín
- A Világörökségi kategóriák:
  - Kulturális Világörökség (972 helyszín)
  - Természeti Világörökség (235 helyszín)
  - Vegyes Világörökség (41 helyszín)
- Magyarország 1985-ben csatlakozott az Egyezményhez

Világörökségi cím megszerzése: 2 ütemben történik a felterjesztés

I. ütem: Világörökségi várományos cím megszerzése / megtartása

- Világörökség, illetve várományosság feltétele a már meglévő természetvédelmi, illetve kulturális örökségvédelmi oltalom
- Magas presztízsű cím, hozzájárul a minőségi turizmus fejlesztéséhez
- Állami források, pályázati lehetőségek állnak rendelkezésre
- Érintettek hiteles tájékoztatása

II. ütem: Világörökségi cím megszerzése

- Világörökség Várományos Jegyzékről kerül felterjesztésre
- Részletes világörökségi koncepció kidolgozása szükséges
- UNESCO kritériumrendszere szerint kidolgozott felterjesztési dokumentáció és kezelési terv benyújtásával
- Alapfeltétel az egységes térségi támogatottság biztosítása

Világörökségi Várományos helyszínek Jegyzéke

- 10 kiemelkedő hazai helyszín
- A kormány a Várományos listáról évenként 1 helyszínt jelölhet
- Balaton-felvidéki helyszín 3 lépésben került felvételre
  - Tihanyi-félsziget (1993)
  - Tihanyi-félsziget, a Tapolcai-medence tanúhegyei és a Hévízi tó – kultúrtáj kategóriában (2003)
  - Jelenleg Balaton-felvidéki kultúrtáj néven szerepel (2015)

Balaton-felvidéki kultúrtáj

A Balaton Világörökségéért
Alapítvány

Balaton-felvidéki kultúrtáj Helyszín lehatárolás (33 település)

Tihanyi-félsziget

A Balaton Világörökségéért
Alapítvány

Balaton-felvidéki kultúrtáj Helyszín lehatárolás (33 település)

Tapolcai-medence tanúhegyei

A Balaton Világörökségéért
Alapítvány

Balaton-felvidéki kultúrtáj

Helyszín lehatárolás (33 település)

Káli-medence

A Balaton Világörökségéért
Alapítvány

Balaton-felvidéki kultúrtáj Helyszín lehatárolás (33 település)

Hévízi-tó természetvédelmi területe

A Balaton Világörökségéért
Alapítvány

Balaton-felvidéki kultúrtáj Helyszín lehatárolás (33 település)

Balatonfüred műemléki jelentőségű területe

A Balaton Világörökségéért
Alapítvány

Balaton-felvidéki kultúrtáj Helyszín lehatárolás (33 település)

Keszthelyi Festetics-kastély és kastélypark

A Balaton Világörökségéért
Alapítvány

Világörökségi Várományos helyszínek jegyzékének felülvizsgálata

- Jogszályi kötelezettség – 5 évenként
- Felelős: Társadalmi Kapcsolatokért és Kultúráért Felelős Minisztérium - Műemlékvédelemért felelős helyettes államtitkárság(?)
- A Balaton-felvidéki Kultúrtáj világörökségi felülvizsgálata
  - ✓ BFT - BVA – Minisztérium együttműködés keretében történik
  - ✓ Feladat: KEÉ igazolása, területi lehatárolás aktualizálása, világörökségi kezelési terv előkészítése
  - ✓ Előzetes Vizsgálat (Preliminary Assessment) megalapozása

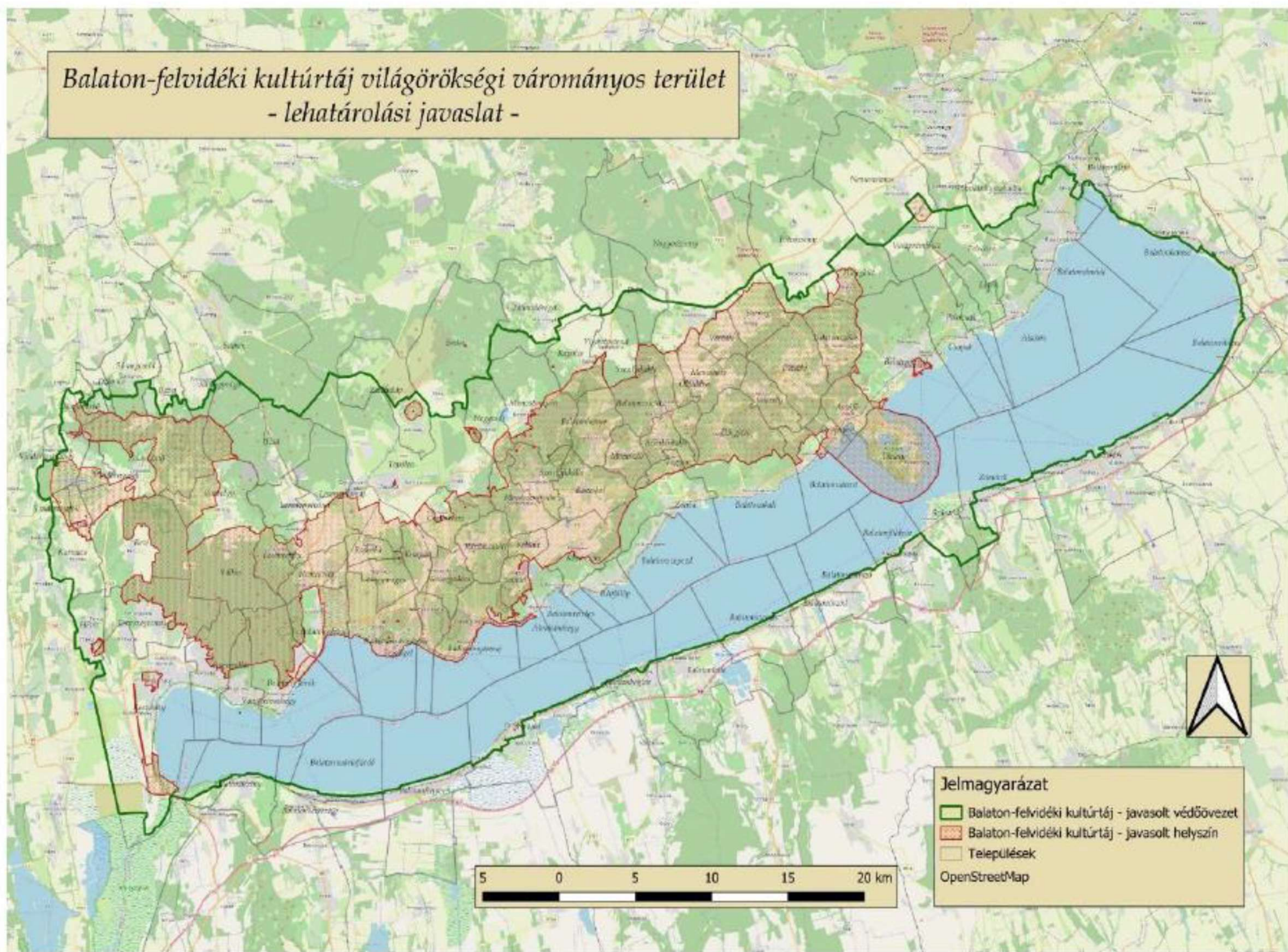

A Balaton-felvidéki kultúrtáj világörökségi koncepciójának felülvizsgálata

- A Balaton-felvidéki Kultúrtáj méltán tekinthető világörökségi elismerésre esélyes helyszínnek, mert értékeiben nem marad el a már elismert, illetve a más Részleges Államok várományos listáján szerepeltetett helyszíneitől, illetve olyan sajátos értékekkel bír, amelyekkel hozzá tud járulni a világörökségi lista teljesebbé tételéhez.
- A szakértők a 2015-ös lehatárolásnál (33 település) jóval tágabb, fizikailag összefüggő helyszínt és védőövezetet határoztak meg (103 település, BfNP, a Balaton teljes vízfelülete, Fenékpusztától Balatonfüredig).
- Kiemelten fontos a táj folyamatosan megújuló, emberi tevékenység mellett is önazonos, ellenálló (reziliens) karakterének hangsúlyozása.

*Balaton-felvidéki kultúrtáj világörökségi várományos terület
- lehatárolási javaslat -*

Előzetes Értékelés (Preliminary Assessment)

- Új folyamat az UNESCO-nál
- Célja, a jelölendő terület világörökségi esélyeinek gyors megítélése és informális visszajelzés az esetleges jelöléshez
- A felülvizsgálati tanulmány szerkezetét már az UNESCO Előzetes Értékelés szigorú tartalmi követelményeihez igazítottuk, így megalapozott szakmai háttérrel biztosított a jelölési folyamat megindításához.
- A Balaton-felvidéki Kultúrtáj esetében az Előzetes Értékelés 2025. szeptember 12-én benyújtásra került az UNESCO részére
- Jelenleg a ICOMOS/IUCN szakértői vizsgálják a dokumentációt.
- Döntés 2026. októberére várható

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

Sándor Péter

Környezetvédelmi szakértő

A Balaton Világörökségéért Alapítvány kuratóriumi elnöke

Elérhetőségek:

M: +36 20 4109 450

E: sandor.p@gmail.com

 8230, Balatonfüred, Lóczy L. u. 32.

A Balaton Világörökségéért
Alapítvány

